บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ขณะที่ประเทศไทยมีสถาบันอุดมศึกษา ทั้งมหาวิทยาลัย วิทยาลัย สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐ ในกำกับรัฐและเอกชนมากถึง 170 แห่ง ในปี 2558 มีผู้ผ่านการคัดเลือกมีสิทธิเข้าสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกาย จำนวน 91,813 คน จากจำนวนที่ทุกสถาบันเปิดรับทั้งสิ้น 1.51 แสนคน ปีที่ผ่านมามีที่เรียนในสถาบันอุดมศึกษาเหลืออีกเกือบกว่า 3.3 หมื่นที่ แม้ตัวเลขดังกล่าวยังไม่ได้รวมผู้ที่ได้ที่นั่งเรียนจากการสอบรับตรงและรับผ่านเงื่อนไขโควตา แต่ก็ถือเป็นตัวเลขที่สะท้อนว่าผู้เรียนมีน้อยกว่าที่นั่งเรียนแล้ว และกรณีนี้ย่อมทำให้เกิดข้อสงสัยต่อไปอีกว่าจะส่งผลกระทบอะไรตามมาอีกบ้าง

ธเนศน์ นุ่นมัน (2559) **ได้สัมภาษณ์** เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ในปี 2559 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ แจกแจงกรณีดังกล่าวว่า ยุคแรกยังมีมหาวิทยาลัยน้อย และมีจำนวนเด็กที่ต้องการเรียนในอัตราที่สูงกว่า แต่ปัจจุบันตัวเลขดังกล่าวกลับกัน เพราะเมื่อถึงจุดหนึ่งอัตราการเติบโตของประชากรจะชะลอตัวลงตามเศรษฐกิจ ถือเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นแทบทุกแห่งในโลก “ปกติแล้วแต่ละปีหากนำจำนวนตัวเลขผู้เรียนทั้งหมดมาหารโดยเฉลี่ยกับจำนวนสถาบันอุดมศึกษา 170 แห่ง จะได้จำนวนผู้เข้าเรียนใหม่ประมาณปีละ 3,500 คน ขณะที่ตัวเลขผู้เรียนใหม่ต้องอยู่ที่ 4,000-5,000 คน จึงจะถือว่าเป็นตัวเลขที่ทำให้มหาวิทยาลัยสามารถบริหารจัดการอย่างมีกำไรได้

สมหวัง พิธิยา**นุวัฒน์ ประธานคณะกรรมการบริหารสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ** ราชบัณฑิตประเภทวิชาศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ทางสารัตถะ กล่าวว่า มีงานวิจัยที่ระบุชัดเจนว่าประเทศไทยมีจำนวนมหาวิทยาลัยเกินจำนวนเด็ก เพราะกฎหมายที่กำกับดูแลเรื่องนี้ส่งเสริมให้เปิด แต่ตอนนี้สถานการณ์นั้นเปลี่ยนแปลงไปมาก มีเด็กลดลงทุกปี จนกระทบถึงห้องเรียนในหลายแห่งในที่สุด

ซึ่งในโลกแห่งยุคปัจจุบัน ที่องค์กรทางด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์ รวมถึงองค์กรธุรกิจด้านอื่น ๆ ไม่เว้นแม้กระทั่งองค์กรทางด้านการศึกษา การสร้างภาพลักษณ์องค์กร

(Corporate image) ถือเป็นหัวใจสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ เอกชน หรือแม้แต่องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ซึ่งต่างก็หันมาให้ความสนใจในการสร้างภาพลักษณ์องค์กรของตนโดยไม่ปล่อยให้ภาพลักษณ์องค์กรเกิดขึ้นเองและเติบโตไปตามธรรมชาติอย่างไร้ทิศทาง แต่กลับมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ รวมถึงการใช้การสื่อสารที่เหนือชั้น เพื่อให้เกิดผลที่ดีต่อองค์กรให้ได้มากที่สุด

วิรัช ลภิรัตนกุล (2549) ที่ได้กล่าวไว้ว่า หน่วยงานหรือองค์กรสถาบันใดก็ตามหากมีภาพลักษณ์เป็นไปในทางเสื่อมเสียแล้ว หน่วยงานสถาบันนั้นย่อมไม่ได้รับความเชื่อถือหรือไว้วางใจจากประชาชน ประชาชนอาจไม่ให้ความร่วมมือสนับสนุนหน่วยงานนั้น ในทางตรงข้ามหากหน่วยงานหรือองค์กรสถาบันมีภาพลักษณะที่ดี ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานสถาบันนั้นย่อมเป็นภาพที่บรรเจิดสวยสดงดงาม นั่นคือเป็นภาพของหน่วยงานสถาบันเป็นไปในทางที่ดีมีความน่าเชื่อถือศรัทธา สมควรไว้วางใจหรือน่าคบค้าสมาคมด้วย เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยศรีปทุมที่จำเป็นต้องมี พัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการยกระดับภาพลักษณ์ที่ดีเป็นที่ยอมรับของชุมชน หรือ สาธารณะชนทั่วไป รวมถึงกลุ่มเป้าหมายอีกด้วย

โดยปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ยุคระบบเศรษฐกิจและ สื่อสังคมออนไลน์จะไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสนับสนุนการทำงานเฉกเช่นที่ผ่านมาอีกต่อไป หากแต่จะหลอมรวมเข้ากับชีวิตคนอย่างแท้จริง และจะเปลี่ยนโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ กระบวนการผลิต การค้า การบริการ และกระบวนการ ทางสังคมอื่นๆ รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ไปอย่างสิ้นเชิง ประเทศไทยจึงต้องเร่งนำเทคโนโลยี สื่อสังคมออนไลน์มาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการ พัฒนาประเทศ โดยในบริบทของประเทศไทย สื่อสังคมออนไลน์สามารถตอบปัญหาความท้าทายที่ ประเทศกำลังเผชิญอยู่หรือเพิ่มโอกาสในการพัฒนา ทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการใช้นวัตกรรมและ สื่อสังคมออนไลน์ เป็นเครื่องมือหลักในการสร้างสรรค์ นวัตกรรมการผลิต การบริการ (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559)

มหาวิทยาลัยศรีปทุม เป็นองค์กรทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของชาติย่อมต้องการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี มีประสิทธิภาพ ดั่งปรัชญาของมหาวิทยาลัยศรีปทุมที่ว่า การศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ โดยมีปณิธานคือ ปัญญา เชี่ยวชาญ เบิกบาน คุณธรรม ซึ่งมีวิสัยทัศน์คือเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนชั้นนำ แหล่งสร้างมืออาชีพ มีความโดดเด่นด้านวิชาการ เทคโนโลยี และความรับผิดชอบต่อสังคม และตั้งอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยไว้คือ โดดเด่นด้าน ICT ดังนั้น การดำเนินการยกระดับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย เพื่อให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ รวมถึงอัตลักษณ์

ที่ตั้งไว้แล้วนั้น จึงจำเป็นต้องทำทั้งเชิงรับและเชิงรุกเพื่อให้ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยดีตลอดเวลา และดียิ่งขึ้นไป ซึ่งย่อมส่งผลให้ประชาชนเลื่อมใสศรัทธาและเชื่อถือในมาตรฐานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไป และผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ นักวิจัย และนักวิชาการของมหาวิทยาลัยตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งเอาไว้ รวมถึงสถาบันอย่างมหาวิทยาลัยศรีปทุมเองด้วย (มหาวิทยาลัยศรีปทุม. , 2555)

โดยความสำเร็จจะเกิดขึ้นไม่ได้ หากมหาวิทยาลัยศรีปทุม ไม่ได้กำหนดกลยุทธ์เพื่อให้เกิดการดำเนินการอย่างมีรูปแบบ และแบบแผน ตามความหมายของกลยุทธ์ที่กล่าวไว้ว่า คำว่า “กลยุทธ์” หรือ “ยุทธศาสตร์” นั้น รองศาสตราจารย์ ดร.พสุ เดชะรินทร์ และคณะ ได้ให้คำนิยาม ไว้ในหนังสือเรื่อง Strategy Map : แผนที่ยุทธศาสตร์ว่า สิ่งที่องค์กรทำเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งยุทธศาสตร์ ไม่ใช่งานประจำ แต่หมายถึง การพัฒนางานประจำหรือ การสร้างงานใหม่ ทั้งนี้การที่องค์กรจะดำเนินการไปสู่ ความสำเร็จได้ จำเป็นต้องมีวิธีการบริหารจัดการที่เรียกว่า การบริหารยุทธศาสตร์หรือการบริหารเชิงกลยุทธ์และมี ตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน ซึ่งตัวชี้วัดความสำเร็จของแต่ละองค์กรก็จะไม่เหมือนกัน ถ้าเป็นองค์กรเอกชน ความสำเร็จอาจอยู่ที่ตัวเลขทางการเงิน ในขณะที่ถ้าเป็นหน่วยราชการ ความสำเร็จจะอยู่ที่การบรรลุวิสัยทัศน์ (สมควร ทรัพย์บำรุง , 2553 หน้า 25) ซึ่งความสำเร็จของมหาวิทยาลัยศรีปทุมนั้น ได้แก่ การได้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ และอัตลักษณ์ที่มหาวิทยาลัยศรีปทุมได้กำหนดเอาไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะประชากรศาสตร์ และ ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

2. เพื่อศึกษากลยุทธ์เพื่อการยกระดับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

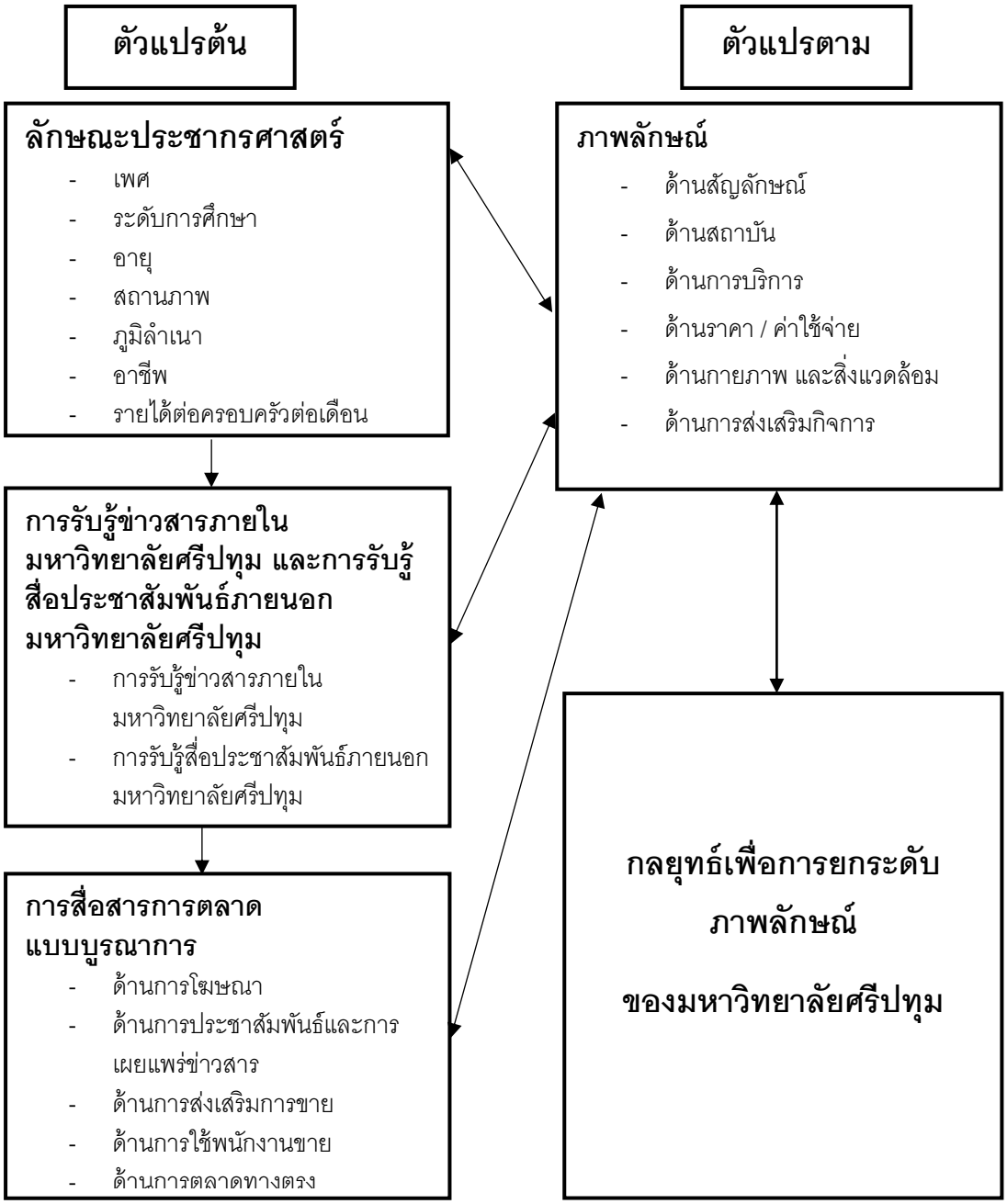

ภาพที่ประกอบเลขที่ 1.1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ลักษณะประชากรศาสตร์ มีความสัมพันธ์ต่อภาพลักษณ์ และกลยุทธ์เพื่อการยกระดับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม
2. การรับรู้ข่าวสารภายในมหาวิทยาลัยศรีปทุม และ การรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ภายนอกมหาวิทยาลัยศรีปทุม มีความสัมพันธ์ต่อภาพลักษณ์ และกลยุทธ์เพื่อการยกระดับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม
3. การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ มีความสัมพันธ์ต่อภาพลักษณ์ และกลยุทธ์เพื่อการยกระดับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม
4. ลักษณะประชากรศาสตร์ การรับรู้ข่าวสารภายในมหาวิทยาลัยศรีปทุม และ การรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ภายนอกมหาวิทยาลัยศรีปทุม การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ มีความสัมพันธ์ต่อภาพลักษณ์ และกลยุทธ์เพื่อการยกระดับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ขอบเขตของการวิจัย

1.ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษากลยุทธ์เพื่อการยกระดับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ผู้วิจัยได้ศึกษาทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านลักษณะประชากรศาสตร์ 2. ด้านการรับรู้ข่าวสารการประชาสัมพันธ์ภายในมหาวิทยาลัยศรีปทุม และการรับรู้ข่าวสารการประชาสัมพันธ์ภายนอกมหาวิทยาลัยศรีปทุม 3. ด้านการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ 4. ด้านการสร้างภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเป็น การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ของมหาวิทยาลัยศรีปทุมทั้งหมด กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนของประชากรที่ใช้ในการศึกษา และกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แน่นอนจำนวน 400 คน ตามการคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973, p.194)

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) ประกอบด้วย ลักษณะทางประชากรศาสตร์ การรับรู้ข่าวสาร และ การประชาสัมพันธ์ การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ภาพลักษณ์ และ กลยุทธ์เพื่อการ การยกระดับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการศึกษาเรื่องกลยุทธ์เพื่อการยกระดับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงปัจจัยลักษณะประชากรศาสตร์ และ ภาพลักษณ์ที่มีผลต่อมหาวิทยาลัยศรีปทุม

2. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการยกระดับภาพลักษณ์ ของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

3. ผลการวิจัยทำให้เกิดการพัฒนากลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการยกระดับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

นิยามศัพท์

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ หมายถึง ลักษณะของประชากร ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อายุ สถาณภาพ ภูมิลำเนา อาชีพ และ รายได้ครอบครัวต่อเดือน ที่มีผลต่อการยกระดับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญาเอก มหาวิทยาลัยศรีปทุม

การรับรู้ข่าวสาร หมายถึง ข้อมูลข่าวสารภายในมหาวิทยาลัยศรีปทุมที่มหาวิทยาลัยศรีปทุมต้องการสื่อให้กลุ่มเป้าหมายรับรู้ จากสื่อต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยศรีปทุมได้ใช้เพื่อสื่อไปยังกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการไม่ว่าจะเป็นสื่อสังคมออนไลน์ วิทยุ ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

การประชาสัมพันธ์ หมายถึง ข้อมูลข่าวสารภายนอกมหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่ต้องการการสื่อสารความคิดเห็น ข่าวสาร ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ไปสู่กลุ่มเป้าหมาย ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

โดยการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทต่าง ๆ ดังนี้ สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ สื่อกิจกรรมพิเศษ และสื่ออื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกัน

การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ หมายถึง การใช้การสื่อสารการตลาดในด้านต่างๆ ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ไม่ว่าจะเป็นด้านการโฆษณา ด้านการประชาสัมพันธ์ และการเผยแพร่ข่าวสาร ด้านการส่งเสริมการขาย ด้านการใช้พนักงานขาย ด้านการตลาดทางตรง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อมหาวิทยาลัยศรีปทุมมากที่สุด

ภาพลักษณ์ หมายถึง ชื่อเสียงที่มหาวิทยาลัยศรีปทุมต้องการให้เกิดความประทับใจต่อกลุ่มเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นด้าน ตราสัญลักษณ์ ด้านสถาบัน ด้านบริการ ด้านราคาและค่าใช้จ่าย ด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อม และด้านกิจการส่งเสริมการขาย เพื่อประสงค์เข้ามาศึกษากับมหาวิทยาลัยศรีปทุม

กลยุทธ์ หมายถึง รูปแบบที่ได้จากผลวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อกำหนดแนวทางเพื่อการยกระดับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม